

VIMPELIN KUNNAN

TARKASTUSLAUTAKUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUS 2020

TALOUDEN JA TOIMINNAN TARKASTUS	4
Tarkastuslautakunta	4
Tilintarkastaja	4
Tarkastustoiminta	4
KUNNAN TALOUDEN KEHITTYMINEN	4
Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin	6
TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	8
Järvi-Pohjanmaan perusturva.....	8
Toiminnalliset tavoitteet.....	9
Yleishallinto ja hankkeet	9
Terveyspalvelut	9
Vastaanottopalvelut ja terveysneuvonta.....	9
Erikoissairaanhoido	10
Suun terveydenhoito	11
Työterveyshuolto	11
Eläinlääkintä ja ympäristöterveydenhuolto	11
Yhteenvedo terveyspalveluista.....	12
Hoiva- ja hoitopalvelut	12
Hoiva ja hoito	12
Kuntoutus	13
Yhteenvedo hoito- ja hoivapalveluista	13
Sosiaalipalvelut	13
Perhepalvelut.....	13
Aikuisten palvelut	14
Vammaispalvelut	14
Yhteenvedo sosiaalipalveluista	15
Järvi-Pohjanmaan sivistyslautakunta.....	15
Sivistystoimen valtuuston nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2020	16
Varhaiskasvatus	17
Esi- ja perusopetus	17
Lukio.....	18
Järvi-Pohjanmaan Kansalaisopisto	19
Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopisto	19
Kirjastotoimi	19
Nuorisopalvelut	20
Järvi-Pohjanmaan maaseututoimi	20
Yleistilanne vuonna 2020	20

Strategiset tavoitteet 2020	21
Kunnanhallitus.....	22
Tekninen lautakunta	23
Yhdyskuntasuunnittelu	24
Yhdyskuntapalvelut	24
Rakennusvalvonta ja ympäristön huolto	25
Toimitilat ja vuokrauspalvelut	25
Puhdistus- ja ravitsemuspalvelu	25
Vesihuoltolaitos	26
Investoinnit.....	26
Kunnan konserniyhtiöt.....	27
YHTEENVETO.....	28

TALOUDEN JA TOIMINNAN TARKASTUS

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella kunnanvaltuuston päätettäväksi kunnan hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, sekä arvioida vuosittain valtuuston asettamien toiminnallisten ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida vuosittain valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Tarkastuslautakunnalla on tarkastusoikeus niihin kunnan konserniyhtiöihin, joissa omistusoikeus on yli 50%. Valtuusto on kokouksessaan 12.6.2017 valinnut tarkastuslautakuntaan valtuuston toimikaudeksi seuraavat jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

Varsinainen jäsen

Niemi Jyrki, pj.

Mikola Mikael, vpj.

Aho Aila

Kautiainen-Hietala Soile (1.11.2019 alk.)

Järvenpää Laila

Henkilökohtainen varajäsen

Jukkala Veijo

Vihriälä Tuomo

Apilasaho Helena

Lehto Teemu

Järvelä Hilikka

Tilintarkastaja

Vimpelin kunnan tilintarkastajana toimii 2017-2020 BDO Audiator Oy:stä vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, HT Tuula Ylikangas.

Tarkastustoiminta

Tarkastuslautakunta on työssään tutustunut vuoden 2020 talousarvioon, tilinpäätökseen ja henkilöstötilinpäätökseen, kunnan strategiaan ja hallintosääntöön, Joulukuussa 2018 hyväksytyyn elinkeinostrategiaan vuosille 2019-2021 sekä valtuuston ja hallituksen pöytäkirjoihin. Lisäksi on tutustuttu ennalta sovitun työnjaon mukaisesti eri lautakuntien pöytäkirjoihin.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut kuusi kertaa vuonna 2020. Lautakunnan jäsenet ovat tehneet oman osuutensa arviointikertomuksesta suurelta osin omalla ajallaan. Kuntalain mukaiset esteellisyydet on huomioitu lautakunnan työskentelyssä.

KUNNAN TALOUDEN KEHITTYMINEN

Kahden perättäisen alijäämäisen vuoden jälkeen Vimpelin kunnan taloustilanne kääntyi viimeinen ylijäämäiseksi. Ylijäämäiseen tulokseen vaikutti kokonaisuudessaan muun muassa valtionosuuden korotukset kompensoiden Vimpelin kunnan verotulojen vähennystä, hakemuksesta saaden harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta, taseessa muina velkoina

ollutta liittymismaksuvelkaa tuloutettu sekä noudattamalla talouden tasapainottamisohjelmaa.

Kunnan tilinpäätös vuodelta 2020 on ylijäämäinen 1.241 miljoonaa euroa poistojen jälkeen, kun vastaavasti vuoden 2019 tilinpäätös oli -1.155 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyi yhteensä 10.148 miljoonaa euroa. Valtionosuus on noin 9.286 miljoonaa euroa. Nousua verrattuna vuoteen 2019 noin 1.4 miljoonaa euroa.

Vuoden 2019 tilinpäätöksen taseessa oli alijäämää yhteensä 1 406 743,43 euroa. Ylijäämäinen vuoden 2020 tilinpäätös merkitsee sitä, että taseessa on vuoden 2020 lopussa yhteensä -165.830,07 euron alijäämä. Kunnallisveroon ei ole tehty muutoksia, joka on edelleen 22,25%. Yhteisöverojen tuotto oli 666 774 euroa, jossa nousua edelliseen vuoteen oli 67 836 euroa. Kiinteistöverojen tuotto oli 722 605 euroa, jossa laskua edellisvuoteen 94 476 euroa. Toimintatuottoja (ulkoinen) kertyi Vimpelin kunnalle yhteensä 4.137 miljoonaa euroa, jossa nousua edelliseen vuoteen 301 222 euroa. Toimintakulut vuonna 2020 olivat -21 319 423 euroa. Toimintakate vuonna 2020 oli -17 182 793 euroa, joka on edellistä vuotta 1 421 432 euroa pienempi.

Vimpelin kunnan lainakantaa on lisätty pitkäaikaisten lainojen osalta 2 200 000 eurolla ja vähennetty 506 935 eurolla vuonna 2020. Vuoden 2019 aikana lyhytaikaisten lainojen muutos oli 1 500 000 euroa.

Toimintakulujen kriittistä tarkastelua on jatkettava hyvässä yhteistyössä eri toimintatahojen kanssa, jolla luodaan luottamusta Vimpelin kunnan vakaaseen talouteen.

Verotulot 2013 – 2020

Verotulot	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Kunnallisvero	9 042 115	8 849 337	9 147 885	9 192 000	9 088 400	8 445 979	9 101 804	8 758 197
Yhteisövero	422 491	550 011	614 662	571 187	648 543	592 670	598 938	666 773
Kiinteistövero	583 562	677 603	766 358	866 442	905 375	812 423	817 081	722 606
Yhteensä	10 048 168	10 076 951	10 528 906	10 629 629	10 642 318	9 851 072	10 517 824	10 147 576
Verotulot, €as	3 169	3 243	3 426	3 513	3 578	3 392	3 719	3 645

Valtionosuudet 2013 – 2020

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Yleinen valtionosuus								
Sosiaali- ja terveystoimi								
Sivistys- ja kulttuuritoimi								
Verotulontasaus								
Valtionosuudet yhteensä	7 533 875	8 292 810	8 058 898	8 227 134	8 129 709	7 815 256	7 887 448	8 895 668
Harkinnanvarainen avustus	415 000	446 000	0	0	0	0	0	390 000
KOKONAISSUMMA VALTIONOSUUS	7 948 875	8 738 793	8 058 898	8 227 134	8 129 709	7 815 256	7 887 448	9 285 668

Taloudelliset tunnusluvut Vimpelin kunta 2013-2020

Tunnusluku	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Asukasmäärä	3173	3107	3073	3026	2974	2904	2828	2784
Vuosikate € / asukas	43	272	721	777	614	122	-75,80	798,0
Omavaraisuusaste %	39,78	31,74	37,90	44,99	49,10	46,68	39,75	44,24
Lainat €/ asukas	3107	4352	4170	3505	3208	3264	4048	4181
Kunnan lainakanta 1000€	9859	13521	12 814	10606	9541	9479	11 447	11 641
Pääomamenojen tulo-rahoitus %								
Investointien tulo-rahoitus %	12	19,2	142,6	477,9	265,1	28,1	-14,6	101,4
Kassan riittävyys päivinä	21	30	25	23	25	17	21	14

Vertailu kriisikunta kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin

Arviointimenettely kuntalain 118 § (8.2.2019/175) mukaan.

Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa.

”Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.”

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;

2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;

3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;

4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Edellä 3 momentissa tarkoitettujen tunnuslukujen raja-arvot lasketaan vuosittain Tilastokeskuksen ylläpitämistä konsernitilinpäätösten tiedoista. Tunnuslukujen laskentaperusteina käytetään Tilastokeskuksen käyttämiä laskentaperusteita ja kunnan vahvistamaa tuloveroprosenttia.

Vimpelin kunnan talous täyttää vielä voimassa olevista kriteereistä kaksi, eli tuloveroprosenttia koskeva kriteeri sekä suhteellisen velkaantuneisuuden kriteeri.

Vuoden 2020 tilinpäätöksessä oleva alijäämä tulee olla katettu viimeistään tilikauteen 2023 mennessä. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Kuntalain 118 §:n mukaisia uusia kriisikuntakriteerien mukaisia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti sovelletaan vanhoja kriteerejä. Arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa (ei muutosta nykyiseen).
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa (ei muutosta nykyiseen).

TAI

- jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot
  1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia (nykyisin konsernin negatiivinen vuosikate);
  2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (nykyisin 1 prosenttiyksikkö);
  3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (nykyisin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä);
  4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 (nykyisin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %).

Vuoden 2021 talousarviossa on esitetty talouden tasapainottamisohjelma, jonka valtuusto on hyväksynyt 24.8.2020 § 60. Mikäli käyttötalouden talousarvio toteutuu suunnitellusti, tämä valtuuston hyväksymä tasapainottamisohjelma on riittävä. Omat haasteensa toteutumiseen tuo Covid-19 pandemia (myöhemmin koronapandemia), jonka taloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida muun muassa perusturvan ja siinä erityisesti erikoissairaanhoidon menojen kehittymisessä.

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Järvi-Pohjanmaan perusturva

”Järvi-Pohjanmaan perusturvan tehtävänä on edistää yhteistoiminta-alueen asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta yhteistyössä suunniteltujen oikea-aikaisten ja asiakasta lähellä tuotettujen peruspalvelujen avulla”.

Vuoden 2020 maaliskuun alussa Suomeen levinnyt koronapandemia vaikutti merkittävästi koko Järvi-Pohjanmaan perusturvan toimintaan aiheuttaen isoja haasteita perusturvan taloudelle mm. lisääntyneiden suojaruste- ja koronatestauskustannuksien takia. Päivittäisiä toimintoja ei pystytty toteuttamaan niin tehokkaasti kuin aiemmin. Koko vuoden jatkunut poikkeustila aiheutti haasteita niin sosiaali- kuin terveystalouden piirissä.

Toiminnalliset tavoitteet

Järvi-Pohjanmaan perusturva osallistui terveyskeskus kilpailukykyiseksi valmennusohjelmaan sekä tulevaisuuden sotekeskus kehittämisohjelmaan. Perhekeskuksen toimintaa kehitettiin suunnitelman ja toimintamallin mukaiseksi. Paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden kohdalla suunnitelmat osittain toteutuneet, vaikkakin haasteita löytää yhteistyökumppaneita. Toimintamallia kehitetään edelleen v. 2021 aikana.

Teknologia-avusteisen sairaalajärjestelmän pilottikokeilua selvitettiin ja valmisteltiin päätettäväksi alkuvuoden 2021 aikana. Tekniset valmiudet etälääkäri- ja etähoitajavastaanoitoille selvitettiin ja testattiin käyttöönottoa. Lääkäripalveluissa ei otettu palveluseleitä käyttöön. Uusia sähköisiä palveluita tuli Järvi-Pohjanmaan alueen asukkaiden käyttöön: koronaoirearvio Omaolo-palvelussa, sähköisten ajanvaraus-toimintojen laajeneminen, internet-sivujen uudistaminen sekä info-tv:n kautta viestiminen asiakkaille.

Kotisairaalatoiminta käynnistyi helmikuussa 2020; toimintaa on pidetty hyvänä palveluna niin työntekijöiden kuin asiakkaidenkin osalta. Moniammatillinen yhteistyö erityisesti riskiperheiden kanssa toteutunut hyvin, kotikuntoutustiimin tehokuntoutus ja kotihoidon arkikuntoutus on käynnistynyt.

Maakunnalliseen lastensuojelun perhehoitoon varauduttiin v. 2020 talousarviossa Järvi-Pohjanmaan kuntaosuudella. Perhehoito ei kuitenkaan käynnistynyt, koska riittävä määrä kuntia ei osallistunut ko. hankkeeseen, näin ollen määrärahavaraus jäi käyttämättä.

Hallintoon sisältyy v. 2020 kehittämishanke OSMO, jonka kulut jaetaan asukasluvun mukaan. Hankkeen aikana (2018-2020) kehitettiin maakunnallinen yhteistoimintamalli, joka palvelee lähinnä työelämän ulkopuolella olevia asiakkaita yhteistyössä kuntien sosiaali- ja terveystoimen, TE-palvelujen, Kelan sekä Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen kanssa.

Maakunnallinen kuljetuspalvelukeskus ei toteutunut, mutta yhteistyöryhmä on jatkanut edelleen toimintaansa.

Yleishallinto ja hankkeet

Yleishallinnon ja hankkeiden kustannukset olivat v. 2020 8 189 euroa.
Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen nousua 2 530 euroa.
Verrattuna vuoden 2020 talousarvioon alitusta 4 653 euroa.

Terveyspalvelut

Vastaanottopalvelut ja terveysneuvonta

Perusterveydenhuolto huolehtii yhteistoiminta-alueen asukkaiden perusterveydenhuollon palvelujen tuottamisesta alueen kuntalaisille voimassaolevan lainsäädännön, kansallisten

suositusten sekä kuntien tilausten mukaisesti. Toiminnan tavoitteena on väestön terveyden edistäminen ja hyvinvoinnin parantaminen sekä sairauksien tehokas, tarkoituksenmukainen ja oikea-aikainen hoito. Palvelutuotantoa täydennetään ostopalveluilla. Neuvolapalvelut järjestetään lähipalveluina jokaisella terveysasemalla.

Koronapandemia asetti poikkeustilanteen ja kiireettömiä vastaanottoja on hoidettu puhelimitse enemmän kuin aiempina vuosina hoidon tarpeen arvioinnin mukaisesti, tilastointiluvut eivät ole verrannollisia. Lääkärin kiireettömille vastaanottoajoille pääsy on vaihdellut viikosta kolmeen viikkoon lääkäritilanteen mukaan. Kiireelliseen on päässyt samana päivänä. Asiakaskokemusta mittaava Roidu-laite on ollut pois käytöstä hygieniaesityistä.

Uusien ja päivitettyjen terveys- ja hoitosuunnitelmien määrän nousu osoittaa, että paljon palveluita tarvitsevia asiakkaita on kyetty tunnistamaan entistä paremmin.

Koronatilanteen vuoksi henkilöstön koulutuksia on toteutunut vähemmän, mutta viikoittaiset tiedotus- ja infotilaisuudet ovat lisääntyneet. Toimintaa ja työtapoja on mukautettu epidemiatilanteen hallitsemiseksi ja infektioiden torjuntaa on tehostettu. Koronapandemian vuoksi kiireettömiä vastaanottoaikoja on muutettu puhelinkontakteiksi ja lääkäri-hoitaja - tiimityötä tehostettu. Osaavan henkilöstön saatavuus erityisesti äkillisiin poissaoloihin haastavaa.

Toiminnalliset tavoitteet toteutuneet, ammattitaitoisen terveydenhuollon henkilöstön saatavuus lyhytaikaisiin sijaisuuksiin haastavaa. Sähköinen itseilmoittautumis-järjestelmä otettu käyttöön lokakuussa 2020. Uutena toimintona erikoissairaanhoidosta siirrettyjen uniapnea-potilaiden hoidon seuranta ja laitteiden käytön ohjaus ja toimitus asiakkaille.

Henkilöstöä on jouduttu palkkaamaan kuluneena vuotena lisää, maskien ja suojavaarusteiden käyttö on lisääntynyt, hoitotarvikkeiden kustannukset nousseet. Tartuntajäljitykseen perustettiin oma tiimi. Hälytysrahaa ja ylityökorvauksia maksettiin normaalia enemmän henkilöstölle epidemioiden kiihtymisvaiheissa.

Perusterveydenhuollon ja esh:n kiireettömät vastaanotot peruttiin maaliskuun 2020 puolenvälin jälkeen (Covid-19). Terveysneuvonnan henkilöstö siirtyi vastaanotolle asiakasneuvontaan ja ohjaukseen. Infektiopoliklinikan toimintaa vahvistettiin sisäisillä siirroilla ja henkilöstön työtehtäviä organisoitiin vastaamaan koronapandemian asettamia haasteita. Infektiopoliklinikan toiminta vaati jonkin verran lisää henkilöstöresursseja.

Vastaanottopalvelujen menot vuonna 2020 olivat 1 089 149 euroa.

Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen laskua 7027 euroa.

Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 ylitystä 126 142 euroa.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoito ostetaan pääasiassa Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä. Lisäksi erikoislääkäri-palveluja ostetaan yksityisiltä lääkäriasemilta, pääosin konsultaatioita ja tutkimuspalveluja. Ensihoito on myös erikoissairaanhoidon suurtuotteessa. Raporttien pohjalta tapahtuvan laskutuksen vertailu ja seuranta ovat toteutuneet. Vimpelin

erikoissairaanhoidossa sairaanhoitopiiriltä ostettujen palveluiden kustannukset laskivat vuoteen 2019 verrattuna 148 870 euroa. Asiakkaat ovat tarvinneet sairaanhoitopiirin ulkopuolelta ostettuja palveluita vähemmän kuin edellisenä vuotena.

Erikoissairaanhoidon menot vuonna 2020 olivat 4 415 925 euroa.
Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen laskua 193 728 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 ylitystä 115 086 euroa.

Suun terveydenhoito

Suun terveydenhuollon toiminnallisten tavoitteiden toteutumiset:

- hoitotakuu toteutunut pois lukien muutamat tapaukset koronapandemian vuoksi.
- v. 2020 tehtiin suun kokonaistutkimuksia lähes yhtä paljon kuin edellisvuonna.

Suu- ja leukakirurgi käy edelleen 1x/kk, myös uusi suuhygienisti saatiin rekrytoitua irtisanoutuneen tilalle.

Hammaslääkärien virat on saatu täytettyä, koronapandemian vuoksi kiireetön hoito oli tauolla kuuden viikon ajan, vastaanottoaikoja jouduttiin pidentämään, siitä johtuen hammashuollossa käyntejä tehtiin 18 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Suojavarusteiden lisääntynyt kulutus on nostanut kustannuksia. Suun terveydenhuollon työntekijät osallistuivat mahdollisuuksien mukaan myös koronanäytteenottoon ja tartunnanjäljitystyöhön.

Hammashoitoyksiköitä 12 jatkuvassa käytössä, melkein joka vuosi on investoitava yksi uusi hammashoitoyksikkö alueelle.

Suun terveydenhoidon menot vuonna 2020 olivat 348 675 euroa.
Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen laskua 24 034 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 ylitystä 6 232 euroa.

Työterveyshuolto

Työterveyshuollon yhtiöittämiseen liittyvät neuvottelut ovat jatkuneet v. 2020. Käyttöön otettu Acuta-potilastietojärjestelmä Lifecaren rinnalle. Työterveyslääkäri- ja psykologipalvelujen ostaminen on toteutunut v. 2020; Suomen Terveystalo, Vimpelin Tohtorila, Terveystalo, Lääkäriasema Anselmi Oy sekä psykologipalvelut Helena Anttila. Ostopalveluna on toiminut myös työterveyslääkäri 1,5 pv/vk. Pääallekkäisten järjestelmien käyttö on aiheuttanut tarvetta palkata lisätyövoimaa potilassanelujen purkamiseen ja laskutukseen.

Eläinlääkintä ja ympäristöterveydenhuolto

Eläinlääkintä ja ympäristöterveydenhuollon palvelut on ostettu Seinäjoen kaupungin hallinnoimalta ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueelta vuodesta 2011 alkaen. Vuonna 2020 eläinlääkäripäivystys on hoidettu siten, että viikonloppuisin samaan aikaan päivystää 3 eläinlääkäriä. Pieneläinpäivystys hoidetaan Kiinteistö Oy AnimWest rakennuksessa Seinäjoella. Muita eläinlääkärien/terveystarkastajien toimipisteitä yhteistoiminta -alueella on yhteensä 13.

Vuonna 2020 Alajärven eläinlääkäriresursseissa on ollut vajausta, minkä vuoksi eläinlääkäripalvelun saatavuus on ollut heikompaa kuin aiemmin, myös sijaisten saaminen on ollut hankalaa koko Etelä-Pohjanmaan alueella.

Eläinlääkintä ja ympäristöterveydenhuollon menot vuonna 2020 olivat 62 299 euroa. Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen nousua 462 euroa. Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 alitusta 34 901 euroa.

Yhteenveto terveyspalveluista

Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen laskua 235 625 euroa. Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 ylitystä 212 717 euroa.

Hoiva- ja hoitopalvelut

Hoiva ja hoito

Hoito- ja hoivapalvelujen tehtävänä on järjestää ikääntyneille hyvinvointia edistäviä ja tukevia palveluja sekä iäkkään asiakkaan tarvitsemat palvelutarpeen arviointiin perustuvat oikea-aikaiset ja riittävät palvelut. Hoito- ja hoivapalvelut sisältävät omaishoidon, ikäihmisten perhehoidon, asiakasohjauksen, kotihoidon, kotikuntoutuksen, kotihoidon tukipalvelut, päivätoiminnan, asumispalvelut, akuuttiosaston sekä kuntoutuspalvelut.

Toistaiseksi kotihoidon henkilökunta, 95 ammattilaista, on ollut riittävä, ajoittain sijaisista puutetta. Tavoitteena on ollut, että hoitajien välitön eli asiakkaan luona tehty työ olisi 65 %, mutta kaikin osin tähän ei ole päästy, kehittäminen jatkuu edelleen. Päivätoiminnot ovat jatkuneet jokaisessa kunnassa, koronapandemia lopetti toiminnan keväällä, mutta loppuvuodesta Vimpelissäkin toiminta aloitettiin pienissä ryhmissä. Kotisairaaloiminta aloitti lokakuussa 2020. Kotikuntoutuksen käyntimäärät ovat lisääntyneet ja toiminta vakiintunut. Kotona asumisen turvaava teknologia siirtyi toteutettavaksi vuodelle 2021.

Kotiin vietävät palvelut lisääntyivät kotisairaaloiminnan aloittaessa ja kotikuntoutuksen asiakkaiden lisääntyessä, kustannuksia hillitsi jatkossa kotihoidon etäkäynnit ja etäkuntoutus. Intervallin hoitopäivät vähenivät osaston pandemiarajoitusten vuoksi.

Kokonaisuudessaan hoidon ja hoivan kustannukset pysyivät talousarviossa lisämäärärahojen jälkeen.

Talousarvio 2020 oli liian optimistinen, koronapandemia lisäsi hoidon ja hoivan kustannuksia, henkilökuntaa siirtyi näytteenottoon ja tartunnan jäljitystyöhön, siitä seurauksena sijaisten määrän kasvu. Lisäksi sivistystoimen työntekijöitä siirtyi asumisyksiköihin ja kotihoitoon auttamaan koronasta selviytymisessä, heidän palkkakustannuksensa tulivat hoidon ja hoivan kustannuksiin. Lisäkustannuksia tuli myös hoitotarvikkeista ja suojausten hankkimisesta.

Hoito- ja hoivapalvelujen menot vuonna 2020 olivat 3 864 767 euroa.
Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen laskua 14 555 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 ylitystä 20 575 euroa.

Kuntoutus

Fysioterapian tarkoituksena on vaikuttaa ihmisen toimintakykyyn ja päivittäiseen selviytymiseen. Toimintaterapian tarkoituksena on antaa yksilölle keinoja selviytyä mahdollisimman omatoimisesti oman elinympäristönsä arkisissa tilanteissa.

Fysioterapeutit siirtyivät pakkolomalle ja vuosilomille huhtikuussa 2020, syynä asiakkaiden puuttuminen koronapandemian vuoksi. Fysioterapia pääsi käynnistymään vasta syksyllä pienimuotoisesti. Suoravastaanotto oli vähäistä, mutta toteutettiin. Kotikuntoutus toimii tiiviissä yhteistyössä fysioterapeuttien kanssa, käyntimäärät vähentyneet koronapandemian vuoksi verrattuna edellisvuoteen.

Kuntoutuspalvelujen menot olivat vuonna 2020 204 640 euroa.
Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen laskua 23 877 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 alitusta 71 568 euroa.

Yhteenveto hoito- ja hoivapalveluista

Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen laskua 38 430 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 alitusta 50 993 euroa.

Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat perhepalvelut, aikuisten palvelut ja vammaisten palvelut, joita tuotetaan palveluja määrittelevien lakien ja asetusten mukaisesti.

Perhepalvelut

Perhepalvelujen tavoitteena on tukea ja auttaa perheitä suunnitelmallisesti ja moniammatillisesti, työmuotoina sosiaalihuoltolain mukainen lapsiperheiden sosiaalityö, lastenvalvojan palvelut, kasvatus- ja perheneuvolapalvelut, puheterapia, lastensuojelutyö ja perhetyö.

Perhepalveluissa on toteutunut seurantatilastojen mukaan yhteydenottojen ja ilmoitusten käsitteleminen 7 arkipäivän sisällä, Vimpelissä yhteydenottojen määrä on vähentynyt verrattuna edellisvuoteen, lastensuojeluilmoitusten määrä pysynyt samana, samoin laskua palvelutarpeen arvioinneissa. Perheiden palvelujen laadukkuus, tarpeenmukaisuus, monipuolisuus ja oikea-aikaisuus on toteutunut lähes täysin. Perhekeskuksen kohtaamispaikka -toiminta on käynnistynyt, mutta toiminta ollut tauolla koronapandemian vuoksi.

Edellisvuoteen verrattuna lastensuojelun asiakasmäärät ovat laskeneet, painopiste siirretty varhaiseen tukemiseen, joka näkyy lapsiperheiden kotipalvelua käyttäneiden perheiden

lukumäärän kasvuna. Kehittämisiltapäivät henkilöstölle eivät ole täysin toteutuneet koronapandemian takia, kehittämiskeskusteluja on korvattu työhyvinvointi -kyselyillä.

Perhepalveluiden menot olivat vuonna 2020 410 513 euroa.
Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen laskua 137 994 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 alitusta 127 955 euroa.

Aikuisten palvelut

Aikuisten palvelut sisältävät aikuissosiaalityön ja aikuisten psykososiaaliset palvelut.

Aikuissosiaalityö on yli 18 -vuotiaiden kanssa tehtävää suunnitelmallista sosiaalityötä, jonka tavoitteena on vahvistaa asiakkaan omaa toimintakykyä, osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntyä kartoittamalla asiakkaan elämäntilannetta, vahvuuksia ja voimavaroja. Aikuissosiaalityö sisältää asiakkaan aktivoimista työelämään, koulutukseen, työkyvyn arviointiin, päihteiden käytön seuraamista ja hoitoon ohjausta. Työssä tehdään moniammatillista yhteistyötä ja hyödynnetään muita psykososiaalisia – ja perhepalveluita.

Aikuisten psykososiaaliset palvelut sisältävät aikuisille tarjottavat päihde- ja mielenterveyspalvelut; tavoitteena vahvistaa asiakkaan asemaa, edistää mielenterveyttä ja päihteettömyyttä sekä ongelmien ehkäisyä, tavoitteena palvelujen monipuolisuus ja saavutettavuus sekä matala kynnyks. Palvelutarpeen arvioinnit on tehty 3 kk:n sisällä, yhteydenotot ja ilmoitukset on käsitelty 7 arkipäivän sisällä, kiireelliset hakemukset 1-2 päivän sisällä. Ryhmämuotoinen kuntouttava työtoiminta on toteutunut.

Päihde- ja mielenterveystyön avohuollon asiakasmäärät ovat kasvaneet mielenterveystyön osalta. Harkinnanvaraisesti myönnetty toimeentulotuki on vähentynyt verrattuna edellisvuoteen. Päihdekuntoutuksen tarve on pysynyt lähes samana kuin vuonna 2019, psykiatrisen asumispalveluiden asiakas- ja hoitopäivien määrä on pienentynyt verrattuna edellisvuoteen. Osa haastavimmista asiakkaista on jouduttu sijoittamaan vaativimpiin yksiköihin, joka näkyy kustannuksissa.

Pitkäaikaistyöttömyyden kustannuksia/työmarkkinatuen kuntaosuuksia ei ole pystytty pienentämään arvioidusti. Aikuisten palveluissa asiakaskäynnit ovat lisääntyneet, toimeentulohakemusten määrä on kasvanut, psykiatrisen palveluasumisen tarve on alueella suuri.

Aikuisten palveluiden menot vuonna 2020 olivat 610 726 euroa.
Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen nousua 50 749 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 ylitystä 25 487 euroa.

Vammaispalvelut

Vammaispalvelujen tehtävänä on järjestää ja tuottaa vammaispalvelulain ja -asetuksen ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain sekä omaishoidon tuesta annetun lain ja perhehoitajalain mukaisia palveluja.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja, joihin asiakkaalla on subjektiivinen oikeus ovat: palveluasuminen, kuljetuspalvelut, asunnon muutostyöt sekä henkilökohtainen apu. Harkinnanvaraisia eli määrärahasidonnaisia palveluja ovat omaishoidontuki, asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet sekä muut avustukset.

Seurantatilastojen mukaan ilmoitukset ja yhteydenotot on käsitelty 7 arkipäivän sisällä, palvelutarpeen arvioinnit/palvelut on myönnetty 3 kk:n sisällä. Asiakkaiden määrä ja tehtyjen päätösten määrä on vähentynyt koko alueella verrattuna edelliseen vuoteen, samoin laskua tehtyjen/päivitettyjen palvelusuunnitelmien määrässä.

Henkilöstön kehittämisiltapäivät ei ole toteutuneet täysin koronapandemian takia, on kuitenkin osallistuttu EPSotti tietojärjestelmän uudistamiseen liittyvään koulutukseen. Työnohjaus ei ole toteutunut. Tehostetussa palveluasumisessa olevien määrä on laskenut, kuljetuspalveluasiakkaiden ja matkojen määrä on vähentynyt hieman edellisvuodesta.

Vammaispalveluissa kustannusten kasvu johtuu erityisesti vammaispalvelulain mukaisten palvelutarpeiden /avustusten kasvusta, joihin asiakkaalla on subjektiivinen oikeus, kasvua ovat nostaneet erityisesti henkilökohtainen apu. Myös omaishoidon tuen kustannukset ovat olleet odotettua suuremmat.

Vammaispalveluiden menot olivat vuonna 2020 1 272 126 euroa.
Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen laskua 43 309 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 ylitystä 114 877 euroa.

Yhteenveto sosiaalipalveluista

Verrattuna tilinpäätökseen vuodelta 2019 laskua 130 554 euroa
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 ylitystä 12 409 euroa

Perusturvan menot vuonna 2020 olivat 12 287 176 euroa.
Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen laskua 402 088 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 ylitystä 169 480 euroa.

Järvi-Pohjanmaan sivistyslautakunta

Alajärven sivistyslautakunta tuottaa Vimpelin sivistys-, varhaiskasvatus- ja vapaa-aikapalvelut ostopalvelusopimuksella. Vimpelin kunnan organisaatiossa on kunnan oma tilaajalautakunta.

Sivistystoimen menot olivat vuonna 2019 4 894 799 euroa.
Talousarvio vuodelle 2020 oli 4 769 518 euroa ja
toteutuneet kulut tilinpäätöksen mukaan 4 268 482 euroa.

Alitus 501 036 euroa eli talousarvion toteutuma oli 89,5 %. Alitus johtui pääosin esi- ja perusopetuksen sekä lukio-opetuksen kulujen alittumisesta.

Sivistystoimen valtuuston nähdn sitovat tavoitteet vuodelle 2020

1. Alajärven ja Vimpelin strategioiden mukaisen sivistystoimen kehittämissuunnitelman ja sen toimenpiteiden jalkauttaminen koko henkilöstölle vuoden 2020 aikana.

Alajärven kaupungin sivistystoimeen on laadittu kehittämissuunnitelma, johon on koottu Alajärven kaupungin ja Vimpelin kunnan strategian ja Alajärven kaupungin sivistystoimen arvioihin perustuvat tavoitteet sekä niiden saavuttamiseksi tehtävät toimenpiteet. Sivistyslautakunta on hyväksynyt suunnitelman 11.12.2019 ja se on liitetty Alajärven kaupungin strategiaan.

Koronapandemiasta johtuvien rajoitusten takia suurin osa tavoitteista ja toimenpiteistä jäi toteutumatta ja ne on asetettu osaksi sivistystoimen vuoden 2021 talousarvion tavoitteita.

Tavoite toteutui osittain.

2. Perusopetuksen 9. luokalta päättötodistuksen saaneista oppilaista 100 % aloittaa toisen asteen koulutuksen syksyllä 2020.

Kaikki Vimpelin yhteiskoulun 36 oppilasta aloittivat toisen asteen koulutuksen.

Tavoite toteutui.

3. Kirjastopalvelut pysyvät Opetus- ja kulttuuriministeriön laatusuosituksissa ja LSSAVin keskitasolla.

Kirjastossa fyysiset käynnit alittivat suosituksen ja keskiarvon: käyntejä oli 5,26 (10 kpl/asukas/vuosi), kun suositus oli 9,12, samoin lainaukset, jotka olivat 14,08 (20 lainaa/asukas/vuosi), kun suositus oli 17,53. Verkkoasiointitapahtumia oli 3,51, kun tavoitteena oli 5,8. Henkilöstömäärän tavoitetta 0,8-1 htv/asukasta ei saavutettu. Kirjahankinnan tavoite 300-400 kirjaa/1000 asukasta kohti saavutettiin. Hankintoja oli 616,20/1000 asukasta.

Tavoite ei toteutunut.

4. Liikuntapalvelujen kehittäminen ja toteuttaminen yhteistyössä Järvi-Pohjanmaan perusturvan, alueen toimijoiden sekä yritysten kanssa.

Liikuntapalvelut olivat mukana elintapaohjauksen maakunnallisessa kehittämisverkostossa, jossa tuotettiin Elintapaohjauksen käsikirja, liikuntaneuvontapalveluja kehitettiin yhteistyössä Järvi-Pohjanmaan perusturvan, kansalaisopiston ja Apteekin kanssa. E-P:n Maakunnallisessa seminaaripäivässä 14.1.2020 esitettiin liikkumisreseptin käyttöönottoa ja pilottikokeiluna HIIT-kuntosaliohjaus tyyppin 2 diabeetikoille. Liikuntapalvelujen ohjauksessa liikuntaneuvojaopinnot aloittanut oppisopimusopiskelija antoi ryhmä- ja yksilöllistä ohjausta ja liikuntaneuvontaa.

Tavoite toteutui.

Sivistys-, varhaiskasvatus- ja vapaa-aikapalveluiden kehittäminen taloudellisesti ja toiminnallisesti on toteutunut.

Yhteisen kehittämissuunnitelman lisäksi on toiminnan laadun kehittämiseksi ja taloudellisuuden parantamiseksi sivistystoimi on edelleen aktiivisesti hakenut harkinnanvaraista rahoitusta Opetushallituksen ja Opetus- ja kulttuuriministeriön hankkeista ja muista lähteistä.

Hankkeisiin on saatu rahoitusta lukuvuosille 2019-2020 ja 2020-2021 seuraavasti:

- Nuoret Värkkärit 43 300,-
- Ikitutor 2 17 393,-
- Kerhotoiminnan kehittäminen Vimpeli 3 000,-

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen menot alittuivat 15 943 eurolla ja kotihoidontuen menot 5 514 eurolla.

Koronapandemiasta aiheutuneiden toiminnan muutosten lisäksi syksyllä 2020 voimaan astunut varhaiskasvatuslain asetusmuutos muutti päiväkotien henkilöstön ja lasten välistä suhdelukua. Muutoksen jälkeen päiväkodissa on seitsemän lasta yhtä kasvattajaa kohden aiemman kahdeksan sijasta, tämä on vaikuttanut lapsiryhmien enimmäiskokoon. Päiväkotiin on toimintavuoden kuluessa perustettu lisäryhmiä lapsiryhmien enimmäiskokoon pysymiseksi lainsäädännön rajoissa. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on valtakunnallisen varhaiskasvatuksen valvontaohjelman yhteydessä tarkastanut Alajärven kaupungin järjestämän varhaiskasvatuksen henkilömitoituksen kahdeksi vuoden 2020 aikana. Molemmilla kerroilla henkilöstömitoituksen on todettu olleen lainsäädännön mukainen.

Perhepäivähoitajia on kaksi. Päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on pysynyt lähes ennallaan ja varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuus on sekä alueen että koko maan mittakaavassa suurta. Varhaiskasvatus on saanut korona-avustusta 20 000 euroa.

Esi- ja perusopetus

Esi- ja perusopetuksen talousarvio alittui 277 589 eurolla. Alitus johtui pääosin henkilöstökuluista ja palveluiden ostosta (ravitsemus- ja kuljetuspalvelut), kun koronapandemian takia lähiopetus oli keskeytyksissä. Opetusta jouduttiin toteuttamaan ajoittain etäopetuksena ja suurilta joukkoaltistuksilta välttyttiin. Etäopetus vauhditti opetukseen käytettävien alustojen ja laitteiden käyttöönotto samalla, kun henkilökunnan osaaminen kasvoi merkittävästi. Etäopetuksen aikana toteutettu oppilas- ja ravitsemushuolto toimivat hyvin.

Koulujen yhteinen opetussuunnitelmaan perustuva kokonaisuus on osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen. Rajoituksista johtuen suuri osa koko yksikköä koskevista tapahtumista jouduttiin siirtämään tai perumaan.

Nettokustannukset Aapiskujan koululla olivat oppilasta kohti 7 744,04 euroa ja Yhteiskoulun 9 923,28 euroa. Oppilaita esikoulussa ja alakoulussa on 215 ja yläkoulussa 118.

Oppilasmäärä on edelleen laskeva. Ennakoitua kehitystä silmällä pitäen Järviseudun kunnat ja Järviseudun ammatti-instituutti JAMI ovat osallistuneet Kuntaliiton 2020-2021 toteuttamaan KOPA-verkostoprojektiin. Järviseudun alueen tavoitteena on löytää yhteinen koulutuksen järjestämisen malli, jolla voidaan turvata laajennetun oppivelvollisuuden toetuminen lähiopetuksena ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus esi-, perus- ja toisen asteen koulutuksessa vuoteen 2030 mennessä.

Varhennettu kaksikielinen opetus alkoi 1.1.2020 ja toimintamallien luominen ja valmistelu lv 2020-2021 toteutui. Korona-avustusta esi- ja perusopetukseen on saatu 187 150 euroa.

Lukio

Alajärven kaupunki sai Vimpelin lukion osalta valtionosuutta 652 323 euroa. Vimpelin kunta maksaa Alajärven kaupungille ylimenevän osan 138 144 euroa. Ennakoitua pienempi maksuosuus johtuu ennakoitua pienemmistä henkilöstökuluista ja kuljetus- ja ravitsemuspalveluista.

Lukion menot v. 2019 olivat 184 456 euroa.
Talousarvio vuodelle 2020 254 826 euroa.
Tilinpäätös v. 2020 138 144 euroa.

Opiskelijoilla on mahdollisuus luoda omia oppimispolkuja ja osan kursseista voi suorittaa virtuaalisesti, videoneuvotteluopetuksena tai muuten verkko-opiskeluna. Opettajat ja oppilaat kokivat ison digiloikan, kun pandemian vuoksi siirryttiin etäopetusjaksoihin. Etäopettamisen ja etäopiskelun koettiin sujuneen hyvin. Sähköisen opiskelun turvaamiseksi hankittiin oppilaiden käyttöön omavastuuhintaisia kannettavia tietokoneita.

Kansainvälisyystoimintaa vaikeuttanut koronapandemiauhka aiheutti sen, että yhtään opiskelijavaihtoa tai leirikoulua ei voitu järjestää. Yhteydenpitoa on ylläpidetty Japaniin ja Ranskaan, joten yhteistyötä pyritään jatkamaan, kun tilanne sen sallii.

Lukiotoiminnalle on saatu avustuksia lv 2019-2020 ja 2020-2021 seuraavasti:

- Ovela-Järviseudun lukioiden oppimateriaalit kiertoan 70 380 euroa
- Teemaviikko: Korkeakoulut lukioon 22 230 euroa
- Liikkuva opetus/Lukiokoulutus 30 000 euroa
- Liikkuva koulu/Lukiokoulutus 2 11 000 euroa
- Lukion korona-avustus 25 626 euroa

OVELA-hankkeessa kunnankirjastoon hankittiin käytettyjä ja uusia oppikirjoja laitattavaksi lähes jokaiseen kurssiin. Hanke toteutettiin yhdessä Järviseudun lukioiden ja kirjastojen kesken.

Korkeakoulut lukioon -hanke lukioiden, Vaasan Yliopiston ja Seinäjoen AKK:n kanssa siirtyi keväälle 2021.

Järviseedun lukioiden opetuksellinen yhteistyö on jatkunut vahvana. Se on mahdollistanut laajan kurssitarjonnan. Vuoden aikana on ollut yhteistyökursseja venäjän ja ranskan kielissä, biologiassa, filosofiassa, fysiikassa, historiassa, maantieteessä ja psykologiassa. Aineenopettajat tekevät yhteistyötä opetussuunnitelmatyössä, omien oppiaineiden opetuksessa ja eri hankkeissa. Alajärven ja Vimpelin lukioiden yhteinen ”Liikkuva opiskelu” –hanke on tuonut liikettä koulupäiviin.

Lukiot markkinoivat toimintaansa yhteistyössä tiedotusvälineissä ja sähköisesti, naapurikuntien vanhempainilloissa ja 9. luokkalaisille. Esport-linjalle ei tullut tarpeeksi hakijoita toiminnan käynnistämiseksi.

Oppimistulokset ovat olleet keskinertaisia ylioppilaskirjoitustuloksilla mitattuna. Jatko-opintoihin on päästy hyvin ja opiskelun keskeyttäneitä oli vähän. Henkilökunnan onnistuneella rekrytoinnilla on saatu motivoituneita ja päteviä opettajia.

Järvi-Pohjanmaan Kansalaisopisto

Järvi-Pohjanmaan Kansalaisopiston toimintaan oli talousarviossa varattu 52 701 euroa, joka alittui 14 575 eurolla. Koronapandemia vaikutti voimakkaasti opiston toimintaan. Kaikki näyttelyt peruttiin ja maaliskuun aikana kurssit jäivät pitämättä. Osa kursseista saatiin toteutettua ennen kevätlukukauden loppua. Sivistyslautakunta teki päätöksen, ettei kurssimaksuja palauteta.

Kuvataidekoulu toimi etäopetuksena. Avoimen yliopiston opetusta ei ollut vähäisen kysynnän takia. Vimpelin liikuntatoimelta siirtyneet kuntosalikurssit ja Ukko venyy aloittivat syksyllä opiston kursseina.

Opinto-opas uusittiin tavoitteena saada lisää opiskelijoita kuntarajoista riippumatta ja kurssitarjontaa lisäämällä.

Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopisto

Talousarviossa oli varattu toimintaan 69 906 euroa, toteutuneet kustannukset olivat 71 506 euroa. Opetuksesta on laskutettu 36 688 euroa. Loput kustannukset ovat kiinteistö-ym.kuluja. Varsinaisia oppilaita on ollut 36 ja opetustunteja 1623 (ed. vuonna 1 718). Vimpelissä toimii puhallinorkesteri ja jousiorkesteri. Opetusohjelmaan kuuluu myös musiikin perusteiden opetus. Opetus järjestettiin Järvi-Pohjanmaan pandemiajohtoryhmän määräysten mukaan ajoittain etäopetuksena.

Kirjastotoimi

Vuoden 2019 kulut olivat 214 168 euroa.

v. 2020 talousarvioon oli varattu 225 066 euroa eli alitusta oli 41 489 euroa.

Vuosi oli poikkeuksellinen koronapandemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi. Kirjaston sulkuajat ja muut toimintaan kohdistuvat rajoitukset vähensivät kävijöiden ja lainausten määrää, tapahtumia peruuntui ja henkilöstöä oli lomautettuna. Lomautukset toivat kustannussäästöä.

Vimpelissä kokonaislainaus oli 39 793 lainaa, lainausten määrä asukasta kohti väheni n. 18 %. Kävijöitä oli 14 883, kävijämäärä väheni käynnit/asukas 25 %, verkkokäynnit sen sijaan lisääntyivät 3 %.

Lokakuussa käynnistynyt ja 2021 vuoden puolella jatkuva Opetus- ja Kulttuuriministeriön rahoittama hanke pyrkii toteuttamaan erilaisia lukuintoa nostavia tapahtumia. Lukemisen edistämiseen saatiin 14 000 markan avustus. Toteutettiin Alajärven, Lehtimäen ja Vimpelin kirjastojen yhteinen asiakaskysely.

Nuorisopalvelut

Alajärven kaupunki tuottaa Vimpelin kunnalle nuorisotoimen palvelut ostamalla 50% Vimpelin vapaa-aikasihteerin työpanoksesta.

Nuorisotoimeen oli varattu 84 823 euroa, menot olivat 52 743 euroa, säästöä syntyi 32 080. Nuorisotila Monttu oli kiinni alkuvuotta lukuun ottamatta. Tapahtumia ja retkiä jouduttiin perumaan, sen sijaan liikunnallisia kerhoja ja tapahtumia toteutui.

Yläkoululla tehtävää nuorisotyötä kehitettiin tavoitteena tukea nuoria, ennaltaehkäistä koulupudokkuutta, tukea koulunkäyntiä. Ohjaamo antoi tukea, ohjausta ja neuvontaa työhön, yrittäjyyteen, koulutukseen, hyvinvointiin ja terveyteen.

Etsivä nuorisotyö Alajärvi-Vimpeli:n asiakkaat ovat 15-29 –vuotiaita. Toimintavuonna etsivä nuorisotyö sai valtioneuvoston tukea LSSAVI:lta 60 000 euroa. Starttipaja Laiturin toiminta on myös jatkunut.

Järvi-Pohjanmaan maaseututoimi

Yleistilanne vuonna 2020

Henkilöstön pitkiin sijaistajajärjestelyihin saatiin osittain ratkaisu alkuvuodesta, kun kahteen auki laitettuun virkaan tehtiin valinnat. Koronan vuoksi osa työntekijöistä teki töitä etänä, siksi uuden työntekijän perehdyttäminen aiheutti haasteita.

Maaseututoimen asiakkaita opastettiin hoitamaan asioita enemmän uusilla sähköisillä välineillä ja tämä sujui erittäin hyvin. Koronasta tiedotettiin aktiivisesti alueen maataloille, painottaen perustoimenpiteitä viruksen leviämisen estämiseksi. Poikkeusoloissa lomitusjärjestelmä ei välttämättä pysty järjestämään lomituksia.

Marjatiloilta ja turkistarhoilta on ollut kausityövoiman puutetta ja syksyn koronatilanteen pahenemisen vuoksi näissä paikoissa huolet lisääntyivät.

Vuonna 2020 maaseututoimen palvelut tuotettiin budjetoitua edullisemmin. Säästöä syntyi, kun henkilöstö piti kahden viikon talkoovapaita. Kustannussäästöä palveluiden ostossa ja matkalaskuissa, lisäksi Melalta lomituspalveluiden hallintoon suurempi korvaus.

Strategiset tavoitteet 2020

Järvi-Pohjanmaan maaseututoimi on asettanut strategisiksi tavoitteikseen vuodelle 2020

- maatalouden tukien maksatuksen ensimmäisenä maksupäivänä
- maaseudun kehittämiseen liittyvien kontaktien ja tilaisuuksien määrän
- kunnan palkkalistoilla olevien maatalouslomittajien ammattitaidon
- lomittamispalveluiden toteutumisen 100 prosenttisesti

Tukien maksatus

Maaseututoimi on saanut hakemukset käsiteltyä niin, että tuet on maksettu heti, kun se on ollut mahdollista. Viljelijätukia on maksettu Järvi-Pohjanmaan alueella 550 tukea hakeneelle viljelijälle, noin 16,5 miljoonaa euroa/vuosi. **Asetetut tavoitteet toteutuneet.**

Maaseudun kehittämiseen liittyvien kontaktien ja tilaisuuksien määrä

Asiakaskontaktien määrä; tavoite vuodelle 2020 100 kpl, tilaisuudet 4 kpl. Rahoitukseen ja kehittämiseen liittyviä asiakaskontakteja on suoritettu puhelinneuvonnalla tai toimistolla 102 kertaa, tilaisuuksia on järjestetty 5 kpl, kehittämisen asiakaskontakteja 112 kpl.

Viljelijöille suunnatut kehittämiseen liittyvät koulutukset on järjestetty pääsääntöisesti etäkoulutuksina, joissa on taloushallinnon lisäksi käsitelty tuotantoa, jatkojalostusta sekä jaksamista. Maaseututoimi on ollut kiinteästi mukana JPYP:n toiminnassa, varsinkin biokaasulaitoksen esiselvityshankkeessa. **Asetetut tavoitteet toteutuneet.**

Lomittajien ammattitaito

Lomitusjärjestelmän toimivuus testattiin koronatilanteissa niin tiloilla kuin henkilöstössä. Maatalouslomittajien kanssa on käyty kehityskeskusteluja sekä maatalouslomittajien työkokousten pohjalta on selvitetty koulutustarpeet ja -toiveet. Näiden pohjalta on järjestetty täydennyskoulutusta yhteensä 4 päivää sekä etäkoulutuksena kryptosporidioosi-koulutuspäivä. Lisäksi tilakohtaista perehdyttämistä, erityisesti robottitiloilla. **Asetetut tavoitteet toteutuneet.**

Lomituspalvelut

Lomituspalvelujen kehittymistä seurataan jatkuvasti osallistumalla koulutuksiin. Maatalousyrittäjille välitetään tuoreinta tietoa lomituksesta sekä kannustetaan käyttämään lomituspalveluja.

Vuosilomat on myönnetty lain mukaisesti. Vuosilomaa lomitettiin alueella 23,72 vuosilomapäivää yrittäjää kohti, tavoite (26 pv) alittui, syynä runsaat sijaisapulomitukset, jolloin vuosilomapäivät siirtyvät pidettäväksi v. 2021. Sijaisapupyynnöt toteutettiin 97 %, koska sijaisapua suorittavaa lomittaja ei otettu tilalle tai lomitusta ei otettu koko sijaisavun ajaksi.

Turkistarhaajilla oikeus 18 vuosilomapäivään. Lomaan oikeutetuista 17 turkistarhaajasta on pitänyt 15 turkistarhaajaa kaikki 18 vuosilomapäiväänsä. **Asetetut tavoitteet toteutuneet.**

Maaseututoimen henkilöstö on vähentynyt 11 henkilöllä vuonna 2020 verrattuna edellisvuoteen (vakinaiset -5, määräaikaiset -6).

Maaseututoimen menot v. 2020 olivat 294 382 euroa.
Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen laskua 33 341 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2020 alitusta 81 087 euroa.

Maaseutulautakunta on jatkanut toimintaansa tehokkaasti ja taloudellisesti kiitettävällä tavalla.

Kunnanhallitus

Kunnanvaltuustolle ja -hallitukselle on valmisteltu vuonna 2020 päätettäväksi sekä lakisääteiset vuosittain päätettävät asiat, että kaikki vireille tulleet asiat. Koronapandemian aiheuttamista rajoituksista huolimatta kokoukset on pystytty järjestämään. Hallintosääntöä jouduttiin muuttamaan, että valtuuston kokoukset mahdollistuivat sähköisinä kokouksina.

Koronapandemian vuoksi etätyöt mahdollistettiin työntekijöiden osalta, jota varten hyväksyttiin etätyön soveltamisohjeet. Etätyö, sähköiset kokoukset sekä kunta- että maakuntatasolla sekä muut yhteiskuntasuhteet vähensivät matkakorvausten määrää.

Nuorten kesätyöllistäminen väheni kesällä 2020 pandemiasta johtuen. Kesätyöntekijöitä palkattiin ainoastaan piha- ja puistotöihin.

Kunnanhallituksen toiminnallisina tavoitteina on ollut:

- Kunnan alueella olevien yritysten toimintaedellytysten parantaminen markkinavuoropuheluilla yrittäjien kanssa.
- Yritysten toimintaedellytysten parantaminen hankkimalla maata teollisuuden tarpeita varten, ohjeellinen tonttijako, investointiosa –tarveharkintainen.
- Yritysten tukeminen osaavan työvoiman hankinnassa aluemarkkinointihankkeilla ”Työ etsii tekijäänsä” ja ”Asenteella duunia” –hanke.
- Toimivat tietoliikenneyhteydet teollisuusalueelle valokuidulla.
- Digitalisaation hyödyntäminen etätyökeskuksen myötä.
- Asukasviihtyvyys, konserniohjaus Vimpelin Vuokra-asunnot Oy:n asuntojen peruskorjauksen toteutukseen ja tarvittaessa kunnan tuki.
- Viihtyisä asuinympäristö investoivilla toimenpiteillä ja asemakaavan tarkistuksen valmistelu.
- Kolmannen sektorin aktivoiminen ja tapahtumien tukeminen kylien kehittämisrahan muodossa.
- Talous tasapainossa. Talousarviossa esitetään, miten talous tasapainotetaan. Lisäksi talousarvion toteutuman ja tilinpäätösennusteen seuranta säännöllisesti kunnanhallituksen kokouksissa.

Tilinpäätöksen mukaan tavoitteet ovat onnistuneet seuraavasti:

- Kunnan alueella olevien yritysten toimintaedellytysten parantaminen toteutui. Yrittäjien ja kunnan yhteinen iltakoulu järjestettiin 21.1.2020.
- Yritysten toimintaedellytysten parantamisen osalta tavoite ei toteutunut, koska maanhankintaan ei investoitu vuoden 2020 aikana.
- Yritysten tukeminen osaavan työvoiman hankinnassa on osallistuttu hankkeiden toimenpiteisiin.
- Toimivien liikenneyhteyksien osalta tavoite ei ole toteutunut, koska ei ole ilmaantunut tarvetta.
- Digitalisaation hyödyntäminen toteutunut, kun entisen Osuuskaupan yläkertaan perustettu etätyökeskus.
- Asukasviihtyvyyden osalta tavoite toteutunut osittain. Vimpelin Vuokra-asunnot Oy raportoinut säännöllisesti kunnanhallitukselle, kunnanjohtaja on osallistunut Kiinteistö Oy Vimpelin Vuokra-asunnot Oy:n hallituksen kokouksiin sekä toimitusjohtaja ollut kutsuttuna kunnanhallituksessa yhden kerran.
- Viihtyisä asuinympäristö –tavoite toteutunut, mutta tästä ei ole mainintaa miten tavoite saavutettu. Asemakaavan tarkistuksen valmistelu aloitettu.
- Kolmannen sektorin aktivoiminen ja tapahtumien tukeminen toteutettu, kun kylien kehittämisraha otettu käyttöön ja määräraha jaettu eri hankkeille.
- Talouden tasapainon osalta vaativat toimenpiteet aloitettu hankkimalla Perlagon Oy:ltä tasapainottamissuunnitelman laatiminen. Valtuusto hyväksyi talouden tasapainottamista koskevan suunnitelman 24.8.2020 § 60. Alijäämää jäi vielä katettavaksi vuosien 2021 – 2023 tilinpäätöksiin. Taloutta myös seurattu kunnanhallituksen kokouksissa säännöllisesti.

Tavoitteiden määrä on pysynyt edellisvuosien tasolla ja edelliseen vuoteen verrattuna melko samanlaisena. Tavoitteet tulee olla selkeitä, toimintaa kehittäviä, mitattavia ja realistisia siten, että kunnan talouden tasapaino voidaan säilyttää tai saavuttaa suunnittelukaudella. Kunnanhallitus on allekirjoittanut tilinpäätöksen 29.3.2021. Tilinpäätös on säännösten mukaan allekirjoitettu maaliskuun loppuun mennessä.

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta toimii oman toimialansa palvelujen tuottajana ja päättää valtuuston hyväksymän talousarvion puitteissa tehtäväalueidensa palveluista, palvelurakenteista ja palveluajoista sekä niiden muutoksista ja antaa lautakunnan toiminnan johtamisessa tarvittavia ohjeita. Teknisen toimen tehtävänä on rakentaa ja ylläpitää toimiva infrastruktuuri Vimpelin kunnan alueella sekä luoda hyvät toimintaedellytykset muille tulosalueille.

Tekninen lautakunta kokoontui vuonna 2020 10 kertaa ja käsitteli 89 pykälää.

Teknisen toimen alle kuuluvat yhdyskuntasuunnittelu, yhdyskuntapalvelut, rakennusvalvonta ja ympäristön huolto, toimitilat ja vuokrauspalvelut, puhdistus- ja ravitsemuspalvelu sekä vesihuoltolaitos.

Yhdyskuntasuunnittelu

Yhdyskuntasuunnittelun osalta valtuustoon nähden sitovat tavoitteet olivat:

- Kunnan kiinteistöt ovat hyvässä kunnossa ja vetovoimaisia. Arviointikriteerinä poistaa kaksi kiinteistöä kunnan omistuksesta. Tavoite toteutui, kun kaksi huonokuntoista kiinteistöä on purettu.
- Toteutetaan kunnan omistamien kiinteistöjen kuntokartoitus ja korjaussuunnitelma. Arviointikriteerinä tehdä yksi kiinteistöstrategia. Tavoite ei toteutunut, johon perusteena vallitseva koronapandemia. Tätä perustelua olisi ollut syytä avata enemmän, miksi juuri koronapandemia esti tavoitteen toteutumisen.
- Tehostaa kuntapalveluita. Arviointikriteerinä yhden kunnan omistaman kiinteistön käyttöasteen nosto. Tavoite on toteutunut Vieresniemen alueen osalta, mutta toteutumista ei avata tarkemmin millä tavoin käyttöaste on noussut.

Yhdyskuntasuunnittelun osalta tilikauden toimintakate talousarvioon nähden 68 465,89 euroa pienempi. Tulos alijäämäinen.

Yhdyskuntapalvelut

Yhdyskuntapalvelun osalta valtuustoon nähden sitovat tavoitteet olivat:

- Kehittää ulkomarkkinointia. Arviointikriteerinä toteuttaa yksi tievarsimainos. Tavoite on toteutunut teollisuusmäen infotaulun myötä.
- Asuinalueiden houkutelavuuden lisääminen. Arviointikriteerinä poistamalla/siistimällä suunnitelman mukaisia leikkikenttäalueita yhteensä kaksi kappaletta. Tavoite toteutunut kahden leikkipuiston parannusten myötä. Tavoitteen toteutumisessa ei käy kuitenkaan ilmi, mitkä nämä kaksi leikkipuistoa ovat ja mitä toimenpiteitä on tehtynä.
- Vimpeli on vimpeläisten näköinen. Arviointikriteerinä valmistaa yksi vimpeläisten näköinen oleskelu/urheilu ym. ulkoilualue. Tavoite on kerrottu toteutuneen koirapuiston valmistumisen myötä, mutta tarkastuslautakunnalle valmistuminen on epäselvä, koska töitä on jatkettu keväällä 2021. Tavoitteen kerronnassa ei käy myöskään ilmi, millä perusteilla koirapuisto on vimpeläisten näköinen.

Liikenneväylien osalta tilikauden toimintakate talousarvioon nähden 15 953,57 euroa pienempi, puistojen ja yleisten alueiden osalta vastaavasti 55 475,61 euroa suurempi kuin talousarvioon kirjattu sekä ulkoilu- ja liikunta-alueet puolestaan 7 481,18 euroa pienempi kuin talousarvioon kirjattu. Tulokset alijäämäisiä.

Rakennusvalvonta ja ympäristön huolto

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet olivat:

- Kaikki kiinteistöt ovat kiinteistörekisterissä. Arviointikriteerinä kiinteistökartoituksen käynnistys. Tavoite ei ole toteutunut eikä syytä tähän ole mainittuna.
- Vieraslajien tunnistaminen ja vähentäminen alueelta. Arviointikriteerinä järjestää yksi näytös-/opetustilaisuus vieraslajien poistoon. Tavoite ei toteutunut, koska hankerahoitusta ei saatu.
- Nopeat ja laadukkaat kuntapalvelut. Arviointikriteerinä rakennusjärjestyksen päivitys. Tavoite ei toteutunut eikä ole tarkemmin kerrottuna syytä tähän.

Toimintakate rakennusvalvonnan ja ympäristön huollon osalta tilinpäätöksessä 6 395,57 euroa pienempi kuin talousarvioon 2020 kirjattu. Tulos alijäämäinen.

Toimitilat ja vuokrauspalvelut

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet olivat:

- Kunnan kiinteistöjen päivitys tulevaan tarpeeseen. Arviointikriteerinä kunnan omistaman kahden kiinteistön sisätilojen pintaremontti. Tavoite on toteutunut, mutta ei käy ilmi mitkä sisätilat remontoitu ja mitkä niiden tulevat tarpeet ovat.
- Terveellinen ja turvallinen työympäristö. Arviointikriteerinä toteuttaa tupakkapaikka. Tavoite ei toteutunut eikä käy ilmi, miksei toteutunut.
- Kuntapalvelut on helposti saavutettavissa. Arviointikriteerinä lisätä sähköisiä palveluita. Tavoite on toteutunut, kun Flexitila on otettu käyttöön etätyötilassa.

Tilikauden toimintakate 161 683,65 euroa pienempi kuin talousarvioon suunniteltu. Tulos ylijäämäinen.

Puhdistus- ja ravitsemuspalvelu

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet olivat:

- Kunnan toimitilan saattaminen toimintavalmiuteen. Arviointikriteerinä siivota ja sisustaa kaksi toimitilaa. Tavoite on toteutunut etätyötilan ja Mirjanpellon osalta.
- Otetaan uusiokäyttöön kunnan omistamia tavaroita ja materiaaleja. Arviointikriteerinä yksi toimitila käyttökuntoiseksi kierrätettävillä materiaaleilla. Tavoite toteutunut entisen osuuskaupan yläkerran etätyötilan osalta. Esille ei ole tuotu millä tavoin tavoite saavutettiin.
- Toimelan keittiön ruoka ja jätehuollon logistiikan parantaminen. Arviointikriteerinä rakentaa Toimelan keittiöön yksi uusi ulko-ovi. Tavoite ei toteutunut eikä syytä ole mainittuna.

Puhdistus- ja ravitsemuspalvelun toimintakate oli talousarvioon nähden 3 412,32 euroa pienempi tuloksen ollessa alijäämäinen.

Vesihuoltolaitos

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet olivat:

- Puhdistamolietteen hyötykäyttö ja kustannukset hallintaan. Arviointikriteerinä puhdistamolietteen hyötykäyttöselvityksen valmistuminen. Tavoite toteutunut.
- Tasapuoliset kuntapalvelut. Arviointikriteerinä, että viisi kiinteistöä liittyy viemäriverkkoon. Tavoite on toteutunut, kun 10 kiinteistöä liittynyt.

Tilikauden toimintakatteen tulos ylijäämäinen ja 552 459,21 euroa suurempi kuin talousarvio suunniteltu.

Tarkastuslautakunnan mielestä teknisen lautakunnan tavoitteita tulee kehittää jatkossa. Teknisen lautakunnan tulee asettaa normaalia toimintaa kehittäviä tavoitteita. Lisäksi tavoitteiden toteutumista tulee avata enemmän tilinpäätöksessä ja toteutumattomien tavoitteiden osalta tehdä esimerkiksi 5x miksi -analyysi. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että tekninen lautakunta ja viranhaltijat noudattavat johto- ja hankintasääntöjä toiminnassaan. Yli 10 000 euron investoinnit tulee tuoda lautakunnan käsittelyyn, kuten myös investointien määräraha ylitykset. Erityisesti tarkastuslautakunta huomauttaa kilpailutuksista, että tekninen lautakunta noudattaa hankintasopimusten tekemistä tarjouspyynnön mukaisesti, eikä poikkea niistä. Lisäksi investointeihin haetaan hyvissä ajoin määrärahan lisäykset, jos tulee tarvetta. Hankintoja ei saa tehdä ellei ole riittävästi rahaa varattuna.

Teknisen lautakunnan asettamat tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden tulee olla selkeitä, että ne palvelee tarkoitustaan. Tavoitteiden pitää olla toimintaa kehittäviä ja mitattavia.

Teknisen toimen tilikauden alijäämä noin 345 785,16 euroa alle talousarvion.

Investoinnit

Suurimmat investoinnit vuonna 2020 olivat intervalliosaston peruskorjaus 1. vaihe 948 886,04 euroa, Kantatie 68 peruskorjaus 266 188,17 euroa, puhdistamon saneeraus 229 836,40 euroa, intervalliosaston peruskorjaus 2. vaihe 166 124,69 euroa, Koskenrannantien leikkaus/asfaltointi 66 233,16 euroa ja paloaseman ovien/vesikaton uusiminen 55 936,38 euroa.

Investointien menot olivat yhteensä 2 200 164,56 euroa. Investointitulot 60 554,34 euroa ja nettokustannukset yhteensä 2 139 610,22 euroa. Talousarvioon oli varattu investointeihin

netto 2 285 524 euroa (muutosten jälkeen), joka alitettiin 145 913,78 eurolla, toteuman ollessa 93,6%.

Investointiosan määrärahamuutoksista osa kohteittain hyväksyttiin kunnanvaltuustosta 15.6.2020 § 43, muut muutokset hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 28.9.2020 § 75. Teknisen lautakunnan vastuulla olevien investointien määrärahamuutokset ja ylitykset on käsitelty teknisessä lautakunnassa uudelleen tilinpäätöstä varten 10.3.2021 § 15. Kunnanhallitus käsitteli muutokset 15.3.2021 § 58, jossa ne esitetään kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi Huhtikuun 2021 kokoukseen.

Investointien osalta tulisi olla paljon tarkempi/huolellisempi ja pysyä budjeteissa ettei määrärahamuutoksia tarvitsisi tehdä tilikauden aikana.

Kunnan konserniyhtiöt

Vimpelin kunnan kuntalain (410/2015) mukaiset konserniohjeet on hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 11.6.2018 § 39. Vimpelin kunnanvaltuusto:

- Määrittelee kunnan tavoitteet ja sen mukaiset kunnan omistajapolitiikan linjaukset
- Päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista
- Hyväksyy tilinpäätöksen, joka sisältää konsernitilinpäätöksen
- Nimeää kunnan edustajat kuntayhtymien valtuustoihin/yhtymäkokouksiin
- Hyväksyy konserniohjeet.

Vuodelle 2020 kunnanvaltuusto on asettanut seuraaville yhteisöille tavoitteet

- Vimpelin Vuokra-asunnot Oy (omistusosuus 100,00 %)
- Vimpelin Lämpö Oy (omistusosuus 70,80 %)
- Vimpelin keskuskiinteistöt Oy (omistusosuus 64,17 %)
- Asunto Oy Kotipiha (omistusosuus 100,00 %)

Lautakunnan arviointi tavoitteiden toteutumisesta perustuu vuoden 2020 talousarvioon ja tilinpäätökseen.

Omistajapolitiikka on kuntakonsernin johtamisväline. Omistajapolitiikan osa-alueita ovat omistajastrategia ja konserniohjaus. Konserniohjauksella kuntakonsernin johto pyrkii toimintayksikköjen tehokkaaseen ja tulokselliseen ohjaukseen.

Vimpelin Vuokra-asunnot Oy:n tavoitteena oli tilojen käyttöaste 85 %, toteutus talouden tervehdyttämissuunnitelman mukaan, tilikauden tulos vähintään positiivinen, alijäämän kattaminen vuoteen 2023 mennessä, omavaraisuusaste yli 6 %, pitkäaikainen vieras pääoma

€asukas pienempi kuin 1180 €/asukas, toteutus korjausinvestointien suunnitelman mukaisesti sekä korjausinvestointien taso % liikevaihdosta 20 %.

Tavoitteista viisi toteutui (tilojen käyttöaste, talouden tervehdyttämissuunnitelma, pitkäaikainen vieras pääoma €/asukas, toteutus korjausinvestointien suunnitelman mukaisesti sekä korjausinvestointien taso % liikevaihdosta 20 %).

Vimpelin lämpö Oy:n tavoitteena ollut liittymien osuus kunnan talouksista 40 / n. 1000, yksikköhinta kunnallisen tuotannon keskiarvosta 57,60 / 57,41 €/MWh, katetuotto % 51 %, sijoitetun pääoman tuotto 17,9 %, tilikauden voitto / liikevaihdosta suurempi kuin 20 %, omavaraisuusaste 53 %, suhteellinen velkaantuneisuus 36,8 %, pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä pienempi kuin 60 €/asukas sekä omistajalle osinkoa 1 000 euroa.

Tavoitteista toteutui viisi (liittymien osuus kunnan talouksista 42 kpl, yksikköhinta kunnallisen tuotannon keskiarvosta 57,5€ omavaraisuusaste 64%, suhteellinen velkaantuneisuus 44% ja pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä 32€/asukas).

Vimpelin keskuskiinteistöt Oy:lle asetetut tavoitteet olivat: tilojen käyttöaste 100%; ei toteutunut, tilikauden tulos positiivinen; ei toteutunut, omavaraisuusaste % suurempi kuin 20 %; toteutui.

Asunto Oy Kotipihalle asetetut tavoitteet olivat: tilojen käyttöaste 100%; ei toteutunut, tilikauden tulos positiivinen; ei toteutunut, alijäämä katettu; ei toteutunut.

YHTEENVETO

Vuonna 2020 Vimpelin kunta teki ylijäämäisen tuloksen. Kunnan tilinpäätös vuodelta 2020 on ylijäämäinen 1.241 miljoonaa euroa poistojen jälkeen. Vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna nousua oli noin 2.395 miljoonaa euroa. Ylijäämäiseen tulokseen vaikutti talouden tasapainottamisstrategian noudattaminen, Vimpelin kunnan valtionosuuksien palautuminen edellisten vuosien tasolle sekä 390 000 euron harkinnanvarainen valtionosuus ja koronapandemiaan saatu tuki.

Kunnan vuosikate oli vuonna 2020 2.222 miljoonaa euroa ja se on vuoteen 2019 verrattuna noin 2.5 miljoonaa euroa suurempi.

Taseeseen kertyi alijäämää 59,57 euroa per asukas (Kuntakonserniylijäämä oli 45 euroa per asukas). Talous on kohentunut vuoteen 2019 verrattuna ja tarkastuslautakunta kehottaa jatkamaan taloudentasapainottamista ja menojen kriittistä tarkastelua säännöllisesti.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä on 165 830 euroa. Konsernitilinpäätös on ylijäämäinen 1 459 00 euroa. Kuntatalous on vuoden 2020 aikana parantunut edellisiin vuosiin verrattuna.

Vimpelin erikoissairaanhoidossa sairaanhoitopiiriltä ostetut palvelut kustannukset laskivat vuoteen 2019 verrattuna 149 870 euroa. Asiakkaat ovat tarvinneet sairaanhoitopiirin ulkopuolelta ostettuja palveluita vähemmän kuin edellisenä vuonna (193 728 euroa vuoteen 2019 verrattuna ja talousarvioon verrattuna ylitystä 115 086 euroa).

Vuoden 2020 aikana aloitetut talouden tasapainottamissuunnitelmien toteuttaminen, seuranta ja noudattaminen on kaikessa päätöksen teossa huomioon otettava asia. Tarkastuslautakunta muistuttaa painottaen, että tekninen lautakunta ja viranhaltijat noudattavat johto- ja hankintasääntöjä toiminnassaan. Yli 10 000 euron investoinnit tulee tuoda lautakunnan käsittelyyn, kuten myös erityisesti investointien määräraha ylitykset.

Yhteisten ja omien lautakuntien kustannuksia tulee tarkkailla edelleen aktiivisesti ja tarpeen vaatiessa vaadittava päivitettäväksi. Lisäksi tarkastuslautakunta kehottaa selkeyttä vuositavoitteiden valmisteluun. Tavoitteiden tulisi olla jatkossa selkeästi mitattavissa ja arvioitavissa sekä lautakuntien tulee asettaa normaalia toimintaa kehittäviä tavoitteita. Mittariston puuttuessa jää epäselväksi toteutuiko tavoite vai ei. Tavoitteiden toteutumista tulisi avata selkeästi kertoen, millä asioilla tavoite saavutettiin. Ja toisaalta, jos tavoite ei täyttynyt, niin tulisi avata selkeästi miksi ei toteutunut ja mitä olisi pitänyt tehdä toisin. Tämän pyynnön tarkastuslautakunta on esittänyt vuosittain lautakunnille.

Vimpelin kunnan vakituisen henkilöstön määrä on 44,5 henkilöä 31.12.2020. Vakituudesta henkilöstöstä 68 % on 50 –vuotiaita tai vanhempia, joiden määrä on laskenut verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoden 2020 aikana eläkkeelle siirtyi yksi työntekijä.

Kunnan sisäiseen työhyvinvointiin tulee panostaa aktiivisesti tulevaisuudessa.

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto edellyttää kunnanhallituksen ja lautakuntien käsittelevän arviointikertomuksen lokakuu 2021 loppuun mennessä ja antavan selvityksen arviointikertomuksessa esitettävien havaintojen johdosta mahdollisesti suoritettavista toimenpiteistä edellä mainittuun ajankohtaan mennessä.

Vimpelissä 25.05.2021

Jyrki Niemi pj.

Mikael Mikola vpj.

Aila Aho jäsen

Soile Kautiainen-Hietala jäsen

Laila Järvenpää jäsen